

10 JAAR RADONACTIE

Een decennium van bewustmaking en opsporing

Elk jaar in het begin van de herfst keert de Radonactie terug. Sinds de lancering ervan in 2013, op initiatief van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC), heeft deze sensibiliseringscampagne een drievoudig doel: de bevolking informeren over de risico's van radon, de bewoners aanmoedigen om het radongehalte in hun woningen te meten en preventieve en remediërende oplossingen voorstellen. Tien jaar later is het tijd om de balans op te maken: radon is minder onbekend, maar sensibilisering blijft essentieel, vooral in de risicogebieden.

Wat is radon?

Radon is een radioactief gas dat van nature aanwezig is in de ondergrond en rotsen. Het is kleurloos, reukloos en smaakloos, waardoor het moeilijk op te sporen is. Het kan vanuit de bodem in om het even welk gebouw binnendringen (woningen, kantoren, scholen, enz.) via kleine scheurtjes, het sanitair of waterleidingen.

Welke gezondheidsrisico's houdt radon in?

In de open lucht vormt radon geen gevaar voor de gezondheid. In **gesloten ruimtes** daarentegen (woningen, werkplaatsen, enz.) vormen zelfs matige radonconcentraties een gezondheidsrisico. Een langdurige blootstelling verhoogt het risico op longkanker aanzienlijk. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is radon, na tabak, de **tweede belangrijkste oorzaak van longkanker**. Het risico is zelfs nog groter voor **rokers**, aangezien roken een verzwarende factor is.

Radon dringt onze longen binnen samen met de ingeademde lucht. Zo wordt het longweefsel bestraald, waardoor dit beschadigd wordt en er op lange termijn longkanker kan ontstaan. Het risico op longkanker hangt af van twee factoren: de hoeveelheid radon in je woning en de tijd die je in huis doorbrengt. Hoe hoger de radonconcentratie in een ruimte en hoe langer je in die ruimte verblijft, hoe groter het risico op kanker.

Waar komt radon het meest voor?

Radon is overal aanwezig in de ondergrond, maar in verschillende hoeveelheden, afhankelijk van de geologische kenmerken. In België kunnen radonconcentraties sterk verschillen van regio tot regio en zelfs van gebouw tot gebouw.

In België is de radonconcentratie, door de samenstelling van de ondergrond, in het **zuiden van het land** hoger dan in het noorden. De gebieden met het hoogste risico zijn vooral de regio's rond **Verviers, Bastenaken en Neufchâteau, Dinant en Marche** en de provincie **Waals-Brabant**.

Wat kan je doen? Een radondetector aanschaffen

De enige manier om te weten of je een risico loopt door radon, is door een meting uit te voeren. Een radondetector is een klein plastic potje dat je online kan bestellen via de website www.radonactie.be voor een totaalbedrag van **€ 15** (inclusief analyse en eventuele hulp bij de remediëring). Wanneer je de detector hebt ontvangen, plaats je hem op het gelijkvloers in de drukste leefruimte in huis, gedurende drie maanden, tussen oktober en april (verwarmingsperiode). Na die periode stuur je de detector terug voor analyse.

10 jaar Radonactie: belangrijkste cijfers

Sinds 2013 houdt de Radonactie in:

- **Dat er over de ganse periode 27.361 Belgische huishoudens een radondetector hebben besteld**, wat neerkomt op ongeveer **3.000** detectoren per jaar. In 2022 hebben **2.723 Belgische gezinnen** het radonniveau in hun woning gemeten: 383 in Vlaanderen, 112 in Brussel en 2.228 in Wallonië.
- **Dat uit de metingen sinds 2013 is gebleken dat het referentieniveau* van 300 Bq/m³ in 1.937 onderzochte woningen (7%) werd overschreden, met duidelijke regionale verschillen:**
 - In de provincie Luxemburg vertoonde 20% van de uitgevoerde tests radonconcentraties van meer dan 300 Bq/m³;
 - In de provincies Luik en Namen overschreed 11% van de uitgevoerde tests het referentieniveau;
 - In de provincie Waals-Brabant overschreed 4% van de uitgevoerde tests het referentieniveau;
 - In de provincie Henegouwen overschreed 3% van de uitgevoerde tests het referentieniveau.
- **Dat er sinds 2013 in 703 woningen waarden werden gemeten die het niveau van 600 Bq/m³ overschreden.** De betrokken bewoners hebben een beroep kunnen doen op remediërende maatregelen uitgevoerd door een radonexpert.
- Dat er werd samengewerkt met de betrokken provinciale diensten: *Services d'Analyse des Milieux intérieurs* (SAMI), het Brussels Gewest en de Duitstalige gemeenschap.
- Dat er regelmatige contacten met de burgers en de meest getroffen gemeenten (bv. Burdinne) zijn geweest.

Rol van het FANC

In België is het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) de bevoegde autoriteit voor radonproblemen in gebouwen. In het kader van zijn opdracht om de bevolking te beschermen, streeft het ernaar om het risico op blootstelling aan radon in private, publieke en professionele gebouwen zoveel mogelijk te beperken. In overeenstemming met de Europese en internationale aanbevelingen heeft het FANC een nationaal radonactieplan opgesteld.

Sinds 2005 worden er, in samenwerking met verschillende provincies, regio's en gemeenten, campagnes georganiseerd in die gebieden die het meest door radon zijn getroffen. Sinds 2013 wordt er jaarlijks een Radonactie gevoerd. In het kader van die campagnes werden er educatieve middelen ontwikkeld (brochures, video's, websites, enz.) en opleidingen voor bouwprofessionals georganiseerd. Dankzij deze acties heeft het FANC in de loop der jaren bijgedragen aan een bewustmaking voor het risico, waardoor de vraag naar radondetectoren is toegenomen.

In 2023 is het duidelijk dat een sensibilisering nog steeds essentieel is. Want meten is weten. Zo kan het FANC de risicogebieden nauwkeuriger in kaart brengen en de bevolking nog preciezer informeren over het radonrisico in hun regio.

Lees meer:

- [Folder 'Radon in 10 vragen'. Bescherm je woning tegen radon.](#)
- www.radonactie.be
- www.radonatwork.be
- www.fanc.fgov.be/radon

*Uitleg over het referentieniveau: de radonconcentratie in de lucht wordt uitgedrukt in Becquerel per kubieke meter (Bq/m³). België volgt de richtlijn van de Europese Unie die bepaalt dat 300 Bq/m³ de waarde is vanaf wanneer er in bestaande gebouwen moet worden ingegrepen. Hoe hoger de gemeten concentratie, hoe dringender de ingreep.

CONTACT

Woordvoester:

Ines Venneman

T +32 (0)470 65 21 15

E ines.venneman@fanc.fgov.be

W www.fanc.fgov.be

Twitter: @FANC_AFCN

Facebook: Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle - FANC | Facebook